

РАСТКО ЈОВАНОВИЋ

ПРОСЛАВА ДАНА СВЕТОГ САВЕ У ПЕДАГОШКОМ МУЗЕЈУ

Педагошки музеј, који већ један век улаже напоре да сачува историјске вредности српског педагошког наслеђа, сваге године обележава дан Светог Саве, заштитника српских школа, не само као религијски и школски празник већ и као дан изузетно значајан за нашу културу.

Тако је и 1994. године свечано прослављен Свети Сава на начин на који се овај дан традиционално прослављао у школама широм Српства још од 1840. када је Свети Сава "опредељен за патрона свију школа у Отечеству нашем".

После црквеног обреда освећења водице и сечења славског колача, који је обавио Његова светост патријарх српски господин Павле, уз чинодејствовање протојереја ставрофора господина Чедомира Вучковића и учешће хора "Браћа Барух", госпођа др Радмила Маринковић, професор универзитета, у својој Светосавској беседи осветила је просветитељску димензију присутну у целокупном делу Светог Саве, "првог учитеља српског" и "богоносног наставника све српске земље и поморске".

У склопу прославе, Музеј је приредио изложбу "Министри просвете Србије 1811-1918", коју је отворио проф. др. Миливоје Лазић, министар просвете. Од Доситеја Обрадовића, првог "попечитеља просвештенија народња", до краја Првог светског рата, на челу просветних власти у Србији налазио се читав низ најистакнутијих научних, културних и просветних радника, као што су били Иван Југовић, Димитрије Матић, Љубомир Ненадовић, Стојан Новаковић, Милан Кујунџић Абердар, Андра Николић, Љубомир Давидовић и многи други. Циљ изложбе, чији је аутор Гордана Павловић Лазаревић, кустос Педагошког музеја, уз сарадњу Милене Марковић, Маје Николове и Љиљане Танеске, радника Музеја, био је да осветли њихов рад у области просвете и истакне значај њихове делатности за друштвену и културну историју Србије у XIX и почетком XX века. На тај начин је из једног особеног угла био приказан и допринос Попечитељства односно Министарства просвете и црквених дела не само организовању модерног школског система у нас већ и унапређењу општих друштвених и културних прилика у Србији.

Изложба, постављена у две велике сале Музеја, открила је посетиоцима богат и разноврstan материјал. Поред уметничких пор-

трета или фотографија свих 63 личности попечитеља односно министара просвете, изложена је драгоценна архивска грађа – султанови хатишерифи, кнежевски и краљевски укази, постављења, закони и друге уредбе – као и уџбеници или друга објављена дела, личне ствари, дипломатске униформе, одликовања и различити предмети из заоставштина појединачних личности. Осим материјала из фондова Педагошког музеја, велики број експоната био је позајмљен од других музејских установа и појединача и изложен по први пут.

Поводом изложбе, припремљена је и монографија "Министри просвете Србије 1811–1918" коју су издали Педагошки музеј, Министарство просвете Србије и ДД ИП "Вук Каракић" из Парагина. У уводној студији проф. др Владета Тешчић приказао је историјски развој највише државне установе у области образовања у Србији од Првог српског устанка до проглашења Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, када је Министарство просвете и црквених послова Краљевине Србије престало да постоји. Сажете биографске одреднице које су сачинили кустоси Музеја Гордана Павловић Лазаревић и Растко Јовановић садрже основне податке о години и месту рођења, школовању, раду и посебно о делатности личности о којој је реч док се налазила на челу Министарства просвете. Биографије су илустроване фотографијама које је урадио Милан Симић.

Реализацију изложбе и штампање монографије помогли су Министарство културе Србије и Секретаријат за културу Београда, као и спонзори: Трговачка банка ДД, Д.Б.Р. Интернационал, Нафтна индустрија Србије, Београдски водовод и канализација, "Навип" и ЧИП штампа.